

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
НА XVII МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ,
АКАДЕМІЧНИХ УСТАНОВ І ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**СЕКЦІЯ
«СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА МАКРО- ТА МЕЗОРІВНЯХ»**

ОДЕСА 2019

УДК 311.213.3:330.34
ББК 65.051

Статистичні методи дослідження соціально-економічних процесів на макро- та мезорівнях. XVII міжнародна науково-практична конференція «Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічних рівнях», Одеса 18-19 квітня 2019 р. Одеса, ОНЕУ. – 2019. – 37 с.

Автори:

Підгорний А.З. – к.е.н., професор, завідувач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Вітковська К.В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Готліб І.Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О.Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю.О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Піскун А.В. – к.е.н., викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т.В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О.В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К.І. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Піскун А.В. – к.е.н., старший викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету.

У тезах доповідей наводяться результати дослідження науковців кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів в Україні і окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Підгорний А. З. Сучасні проблеми та перспективи демографічного розвитку.....	4
Милашко О. Г. Сучасні тенденції розподілу доходів на макрорівні ...	7
Ольвінська Ю. О. Регіональні порівняння людського розвитку.....	10
Погорєлова Т. В. Проблеми розвитку агробізнесу в Україні та їх статистичний аналіз.....	16
Піскун А. В. Сучасний стан секторів економіки України.....	19
Самотоєнкова О. В. Статистичне оцінювання біржової діяльності в Україні.....	21
Тарасова К. І. Статистичне дослідження глобальних ризиків сучасності	26
Готліб І. Г. Формування державного бюджету та проблеми його збалансованості.....	30
Вітковська К. В. Питання оцінки рівня життя в регіонах України.....	34

*Вітковська К.В.,
к.е.н., доцент, Одеський національний
економічний університет*

ПИТАННЯ ОЦІНКИ РІВНЯ ЖИТТЯ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Політична та економічна ситуація, яка спостерігається зараз у країні, супроводжується безробіттям, низькими стандартами оплати праці та недосконалою соціальною політикою, призвела до значного погіршення рівня життя населення. Насамперед, у 2018 році дохід 14 мільйонів українців був меншим за прожитковий мінімум (1853 грн.), тобто 34% громадян України проживали за межею бідності.

У доповіді доведено, що специфічною особливістю України є значна регіональна диференціація населення за рівнем життя. Це потребує проведення інтегральної оцінки рівня життя населення для окремих регіонів України, яка дасть змогу дослідити рівень життя за допомогою одного показника. Використання цієї методики дасть можливість не тільки здійснювати рейтингову оцінку областей на постійній основі, а й прослідкувати динамічні зрушення ситуації по кожному регіону з визначенням впливу окремих факторів на результуючий показник.

Розвиток будь – якої складної системи завжди відбувається нерівномірно та цілком залежить від великих елементів цієї системи. Соціально – економічний розвиток країни, а тим більш країни з великою чисельністю, є дуже складною системою, швидкі темпи зростання в якій демонструють великі елементи, а саме регіони з більш сприятливими умовами для розвитку економіки: географічне положення, наявність природних та трудових ресурсів, промисловості тощо. Тому оцінювати рівень життя необхідно не лише в цілому по країні, але й в регіональному розрізі.

Дослідження проблем рівня життя населення в Україні набуває дедалі більшого значення з погляду виявлення соціально уразливих груп населення та створення ефективно діючої соціальної політики. Так, у роботах [1, 2, 3, 4, 5] досліджено проблеми надмірної диференціації в доходах населення та зниження життєвого рівня населення в перехідний період в Україні,

Поняття «рівень життя» є досить складною економічною категорією, яка не може бути оцінена за допомогою одного показника. Багато дослідників як вітчизняних, так і зарубіжних, для оцінки рівня життя населення використовують систему показників, яка включає в себе від 3 до 12 аспектів, які формують рівень життя населення, та в свою чергу описуються від 20 до 70 показників.

Порівняння регіонів за такою кількістю показників дуже трудомістка, до того ж не має особливого сенсу, оскільки варіація різних показників за різними регіонами не дає можливості точно визначити, в якому з порівнюваних регіонів рівень життя вище.

Таким чином, виникає необхідність проведення інтегральної оцінки рівня життя для окремих регіонів, яка дасть можливість дослідити рівень життя

населення за допомогою одного показника. Та на його основі отримати рейтинг регіонів за рівнем життя.

Інтегральна оцінка вирішує також і інші проблеми, які виникають у випадку дослідження регіональних відмінностей у рівні життя населення. По-перше, можливо використовувати будь-яке, в межах практичної необхідності кількість первинних показників. По-друге, побудувати ієрархічну систему показників, яка дасть відповідь за рахунок яких аспектів той чи інший регіон має більш високий або більш низький рівень життя населення. По-третє, використання інтегрального показника, може забезпечити динамічну співставність, тобто у майбутньому отримати співставний ряд динаміки показника, що характеризує рівень життя населення регіону.

Слід відмітити значні позитивні відмінності вчених у галузі побудови інтегральних показників, зокрема регіонального індексу людського розвитку. Однак, ми вважаємо що використання лише позитивних характеристик рівня життя значно спотворює реальний рівень життя населення окремих регіонів України.

Автором запропоновано на тлі розглянутих методичних підходів до оцінки рівня життя населення з цією метою використати регіональний індекс рівня життя з урахуванням певних методологічних рекомендацій до його розрахунку, пов'язаних зі змінами соціально – економічної ситуації в країні та відповідними змінами методології статистичних спостережень.

Запропонована методика дослідження розглядає рівень життя населення у поєднанні трьох складових – матеріального становища, умов життя та стану соціального середовища. Кожний з вказаних аспектів характеризується певною системою факторів, яка значно застаріла та потребує перегляду. Тому автором була запропонована та теоретично обґрунтована система факторів, що найбільш адекватно відображає рівень життя населення України на сучасному етапі розвитку.

Слід відмітити, що рахунок рівня життя регіону в перспективі надасть можливість використовувати її для розробки регіональних програм поліпшення рівня життя населення та в прогностичних оцінках життєвого потенціалу населення на середньострокову перспективу. А також використання в методиці регіональної оцінки окремих наробок по регіональному індексу людського розвитку надасть можливість оцінити вплив рівня життя населення на розвиток людського потенціалу населення регіону.

Література

1. Глевісіані А.Г. Диференціація грошових доходів населення: аналіз, прогноз та механізми регулювання: монографія / А.Г.Глевісіані. – К. : Ін-т демографії та соц. досліджень НАН України, 2008. – 154 с.
2. Холод Н. М. Розподіл доходів та бідність у перехідних економіках: монографія / Н. М. Холод. – Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – 442 с.

3. Тохтарова В.С. Доходы населения: уровень, структура и дифференциация // Демографія та соціальна економіка. – 2011. - №2(16). – С.166-175.

4. Гвелесіані А. Вплив соціально – економічного розвитку на диференціацію доходів населення України / А. Гвелесіані, І. Литвин // Економіка України. – 2010. - №1. – С. 82-89.

5. Вітковська К. В. Моніторинг диференціації рівня доходів населення на регіональному рівні // А.З. Підгорний, К.В. Вітковська. - Формування ринкових відносин в Україні. – 2013.- №9/1(148). – С. 62-65.

6. Вітковська К. Проблемні питання оцінки рівня бідності населення // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. - 2014. - № 2 (210). - С. 19-31.

7. Вітковська К. В. Статистична оцінка впливу факторів на рівень бідності // К.В. Вітковська. - Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – С.202-205.

8. Підгорний А. З. Соціально-демографічна статистика: підручник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська, К. В. Вітковська / за ред. А. З. Підгорного. – Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2017. – 450 с.

9. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
НА XVII МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

**НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА
МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ
РІВНЯХ**

**СЕКЦІЯ
«СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА МАКРО- ТА МЕЗОРІВНЯХ»**

ОДЕСА

2019